

Den 19. januar 2022

Styr på biociderne **Politisk aftale om en samlet dansk biocidindsats 2022-25**

Regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance, Frie Grønne, Alternativet og Kristendemokraterne er enige om en samlet indsats på biocidområdet, der skal sikre stærke danske aftryk på reguleringen af biocider i EU, sikker brug af biocider i hjemmet og på arbejde, ansvarlige virksomheder og målrettet kontrol. Regeringen og øvrige parter skal som led i aftalen desuden arbejde for at fremme bæredygtig anvendelse af biocider, så forbruget af biocider begrænses til det nødvendige. Det er den første aftale af sin art. Området har tidligere været en del af aftaler på kemikalieområdet, men der er nu behov for øget fokus på biociderne. Biocidmidler er beregnet til at bekæmpe organismer, der er skadelige for menneskers eller dyrs sundhed eller for materialer. Produkterne er i kraft af deres iboende egenskaber giftige, og kan indebære risici for menneskers sundhed og miljøet. Der er behov for en samlet tilgang til området, og parterne tager med denne aftale det første skridt.

Vi omgiver os alle med biocider i vores dagligdag. Håndsprit, myggespray og træbeskyttelsen til haveskuret er alle biocidholdige produkter. Men også mere potente produkter, som rottemidler, insektdræbende midler, bundmaling til skibe, konserveringsmidler i byggeriet og en lang række desinfektionsmidler, som f.eks. algemidler, er biocidmidler.

Aftalen skal for første gang danne en samlet politisk ramme om den danske indsats på biocidområdet, som indtil nu har været omfattet af den generelle indsats på kemiområdet.

Fokuseret regulering – nationalt og i EU

Rammen for reguleringen af biocider og beskyttelsen af grundvandet er EU's biocidforordning. Den sætter rammerne for godkendelse af både aktivstoffer og konkrete produkter. Forordningen er fortsat under indfasning, og der udestår fortsat vurdering af en lang række aktivstoffer. Det er afgørende for beskyttelsen af sundhed og miljø, at Danmark kan sætte et solidt aftryk på den regulering, som foregår under forordningen.

Danmark er allerede et foregangsland også på biocidområdet, og presser på for en skrap regulering af de farligste biocider. Men der er behov for løbende at se på mulighederne for at skabe en fleksibel og mere bæredygtig regulering på biocidområdet. Det gælder ikke mindst, når der opstår udfordringer med konkrete produkttyper, hvor der er uklarhed om reglerne, som det har været set med for eksempel algemidler. Biocidområdet skal også forvaltes med hensyntagen til beskyttelse af vores grundvand. Under biocidforordningen skal aktivstoffer og biocidmidler vurderes ud fra deres risici for udvaskning af farlige stoffer til grundvandet. Det er særligt relevant for blandt andet træbeskyttelse og algemidler.

I den henseende er det også vigtigt at se på, om det er nødvendigt med nationale tiltag på området, der kan sikre en mere bæredygtig anvendelse af biocider. Desuden er der behov for at der i EU tages skridt til at inkludere biocider i rammedirektivet for bæredygtig anvendelse af pesticider. Reglerne gælder i dag kun for plantebeskyttelsesmidler.

Som en del af aftalen er det besluttet at etablere en autorisationsordning for insektbekæmpere. Insektbekæmpelse foregår ofte i private hjem, hvor både mennesker og dyr kan blive direkte udsat for de biocidholdige produkter. Der findes i dag lignende autorisationsordninger for rotte bekæmpelse, anden skadedyrsbekæmpelse med gasningsmidler, ligesom der på pesticidområdet er lignende krav for at anvende sprøjtemidler. Det er særligt vigtigt, at professionelle insektbekæmpere har den nødvendige viden om målorganismer, sikker anvendelse af de giftige produkter og alternative bekæmpelsesmetoder. De skal også kunne rådgive og vejlede deres kunder om, hvordan de skal forholde sig i forbindelse med bekæmpelse i deres hjem. Ordningen vil derfor bestå af krav om uddannelse samt et gebyrfinansieret certifikat, som vil give adgang til professionelt at anvende biocidholdige insektbekæmpelsesmidler. Ordningen skal udarbejdes i samarbejde med branchen, og aftalepartierne er enige om, at ordningen forelægges for aftalekredsen, inden den etableres.

Forskning og udvikling på biocidområdet bliver finansieret via Miljøstyrelsens Bekæmpelsesmiddelforskningsprogram, som er en del af de politiske aftaler på pesticidområdet, samt via Miljøministeriets Miljøteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram (MUDP). Forskningen kan bl.a. omhandle eksponeringsveje for forskellige produkttyper, resistens, udvaskning af biocider til miljøet, sundhedseffekter, privates brug af biocider mv., med det formål at nedbringe den samlede belastning. Det ligger i formålene for de to programmer, at forskningsprojekter under bekæmpelsesmiddelforskningsprogrammet skal være relevante ift. eksisterende regulering, mens MUDP projekterne skal have en klar erhvervsmæssig relevans.

Sikker brug af biocider i hjemmet og på arbejde

Alle der bruger biocidholdige produkter, hvad enten det sker i hjemmet eller på arbejde, skal kunne være trygge ved at anvende produkterne. Det stiller først og fremmest krav, til at der i forbindelse med godkendelse af produkter sikres, at produkterne kan anvendes sikkert og uden unødigt risiko for menneskers og dyrs sundhed og miljøet.

Men det er vigtigt, at der sker en central indsats for at oplyse om sikker anvendelse af biocider og ikke mindst alternative bekæmpelsesmetoder uden biocidholdige produkter. Miljøstyrelsen driver desuden en database over bekæmpelsesmidler, der indeholder oplysninger om indholdet, anvendelse, brugsanvisning, hvem der må anvende produktet mv. for godkendte og tidligere godkendte biocidmidler. Det er et vigtigt værktøj, både for myndigheder og virksomheder. Miljøstyrelsen skal som led i aftalen fortsætte dens informationsindsats over for forbrugere, herunder ved brug af kampagner, bekæmpelsesmiddeldatabasen, samt den virksomhedsrettede oplysningsindsats om sikker anvendelse af biocider.

Ansvarlige virksomheder – effektiv vejledning

Producenter og importører af biocidprodukter omfatter mange små og mellemstore virksomheder. Reglerne på området er komplekse, og omfatter et væld af forskellige produkttyper i forskellige kategorier. For virksomheder er det muligt at få målrettet rådgivning og information om godkendelsesprocedurer. Innovative virksomheder udfordrer også reguleringen, når de udvikler nye produkter og aktivstoffer, og det er vigtigt, at myndighederne repræsenterer de danske virksomheder, når der er behov for at rejse principielle spørgsmål i EU, som kan være afgørende for danske arbejdspladser.

For en række biocidprodukter har der ikke været krav om godkendelse, før der kom EU-regler på området. I takt med at biocidforordningen implementeres og aktivstoffer godkendes, vil en del produkter være omfattet af overgangsregler, hvor de fortsat kan markedsføres lovligt, så længe producenten har indsendt en ansøgning om produktgodkendelse. Men informationen om at produktet er lovligt på markedet er ikke let tilgængelig, ligesom informationer om at produkter bliver ulovlige, hvis de ikke får godkendt deres ansøgning, ikke bliver offentliggjort. Det hindrer forhandlere og forbrugere i at foretage egenkontrol og sikre sig, at de sælger, køber eller anvender lovlige biocidprodukter. Miljøstyrelsen skal som led i aftalen sørge for en øget informationsindsats på det område, så information om lovlige produkter er let og offentligt tilgængelige på en digital løsning. Information skal tænkes sammen med Miljøstyrelsens øvrige informationsindsatser om alternative bekæmpelsesmetoder og risici ved biocider.

Målrettet og effektiv kontrol

Det er afgørende, at der sker en effektiv kontrol på biocidområdet. Reglerne på området er komplekse, og det er vigtigt, at der bliver ført kontrol med import, markedsføring og forhandlere af biocidprodukter, for at sikre, at forbrugeren kun bliver tilbudt lovlige produkter, at det deklarerede indhold overholdes, og at der ikke findes produkter på markedet, som indeholder ulovlige stoffer.

Kontrollen på biocidområdet indeholder en proaktiv og en reaktiv del. Den proaktive kontrol indebærer bl.a. kontrolkampagner på udvalgte områder, produkttyper eller brancher, hvor der vurderes at være særlige behov. Det har f.eks. været ift. algermidler, skadedyrsbekæmpelse, og særligt ifm. covid-19 også hånddesinfektionsmidler, ligesom der de seneste år er kommet øget fokus på kontrol med e-handel og import af biocidprodukter. Den reaktive kontrol består i at sagsbehandle og håndhæve i sager, hvor Kemikalieinspektionen har modtaget indberetninger om potentielt ulovlige produkter. Kemikalieinspektionens kontrol understøttes desuden af samarbejde med både de nordiske lande og i EU.

Der kan være særlige udfordringer for menneskers sundhed forbundet med brugen af biocidprodukter i fødevarerindustrien. Det kan for eksempel være ift. brugen af desinfektionsmidler eller skadedyrsbekæmpelse i fødevarerproduktionen. Fødevarestyrelsen fører derfor også kontrol med biocidrester i fødevarer.

Aftalepartierne mødes en gang årligt for at følge op på aftalen. I den forbindelse udarbejder regeringen forud herfor en årlig redegørelse for initiativerne i aftalen. Afrapporteringen skal også indeholde en redegørelse over forskning på biocidområdet, som er foretaget under bekæmpelsesmiddelforskningsprogrammet og MUDP.

Mio kr.

Styr på biociderne – en samlet tilgang til beskyttelsen af miljø og sundhed	
1. Fokuseret regulering – Nationalt og i EU	22
1.1 EU påvirkning ift. biocidaktivstoffer	14,4
1.2 EU påvirkning ift. vejledninger og retningslinjer	2,7
1.3 Påvirkning samt afgørelser ift. unionsgodkendelser	3,7
1.4 Autorisationsordning for insektbekæmpere	1,4
2. Sikker brug af biocider – I hjemmet og på arbejde	3,3
2.1 Information om sikker anvendelse og alternativer	1,12
2.2 Information og vejledning til virksomheder	1,6
2.3 Bekæmpelsesmiddeldatabasen	0,56
3. Ansvarlige virksomheder – Effektiv vejledning	4,4
3.1 Vejledning om biocider – Helpdesk mv.	2,8
3.2 Principielle spørgsmål fra virksomheder løftes i EU	0,5
3.3 Offentliggørelse af information om produkters lovlighed i overgangsperioden	1,1
4. Målrettet og effektiv kontrol	9,2
4.1 Kontrolkampagneprojekter	7,2
4.2 Kontrol med biocidrester i fødevarer	2
I alt	38,9